

DISCURSUL

președintelui României, Traian Băsescu,

*la întâlnirea de început de an cu Șefii Misiunilor Diplomatice acreditați la București
(Palatul Cotroceni, 20 ianuarie 2011)*

Domnule ministru de Externe,

Excelența Voastră, domnule Nunțiu Apostolic,

Excelențele Voastre, doamnelor și domnilor șefi de misiuni,

Doamnelor și domnilor,

Înainte de toate doresc să vă mulțumesc, domnule Nunțiu Apostolic, pentru urările și gândurile bune pe care, ca de fiecare dată în astfel de ocazii, le-ați exprimat în numele întregului corp diplomatic.

Optimismul și nădejdea ne sunt mai necesare ca oricând. 2010 a fost un an greu, care ne-a pus pe toți la încercare. A fost anul în care românii, la fel ca multe alte popoare europene, au resimțit cel mai dureros efectele crizei economice. A fost anul unor mari tragedii, de la seismul din Haiti, marea neagră din Statele Unite, inundațiile din Pakistan, incendiile din Rusia și Israel, numeroasele catastrofe aviatice, inclusiv cea în care și-au pierdut viețile președintele Poloniei și soția sa, până la epidemia de holeră din același foarte greu lovit stat Haiti.

Dar a fost și anul speranței. Pentru cetățenii moldoveni, care și-au reafirmat încrederea în coaliția proeuropeană de la Chișinău, pentru cetățenii irakieni, care au văzut finalul unei îndelungate crize politice, pentru cetățenii greci și irlandezi, care au simțit solidaritatea europeană, dar și gustul amar al austerității economice, pentru comunitatea internațională, la semnarea tratatului START 2 de către Statele Unite și Federația Rusă.

A fost și anul unor mari transformări la nivel global. China a devenit a doua economie a lumii și prezența ei pe piața internațională este resimțită tot mai puternic. Alianța Nord-Atlantică a adoptat un nou concept strategic și a schițat planul încheierii celei mai ample misiuni militare din istorie - cea din Afganistan. Serviciul European pentru Acțiune Externă a început să prindă contur, ceea ce va conduce la creșterea eficienței și coerenței acțiunii externe a Uniunii Europene și a influenței sale politice și economice pe plan internațional.

Excelențele Voastre,

Printre evenimentele pe care poporul român le va marca anul acesta se numără și aniversarea a 100 de ani de la nașterea lui Emil Cioran. Sunt convins că mulți dintre dumneavoastră sunteți familiarizați atât cu personalitatea acestui mare om de cultură, cât și cu opera sa. Pentru ceilalți, voi spune, pe scurt, că Emil Cioran este un mare scriitor și filosof român care a creat o operă imensă în afara granițelor României - mai precis, în Franța. Contribuția sa la dezvoltarea

celor două culturi, română și franceză și, prin aceasta, la construirea unei punți trainice între țările noastre, este una deosebită.

M-am referit la Emil Cioran pentru că este un reprezentant de seamă al diasporei, iar 2011 ne propunem să fie, în politica noastră externă, anul românilor. Acesta este motivul pentru care vom urmări cu precădere, în anul care tocmai a început, acele obiective de politică externă care au consecințe directe și practice asupra vieții de zi cu zi a oamenilor.

Libera circulație, liberalizarea accesului pe piața europeană a muncii, consolidarea identității etnice, culturale, lingvistice și spirituale și, în general, întărirea legăturii cu țara a românilor, oriunde s-ar afla ei, vor fi liniile de forță ale diplomației române în 2011.

Întrucât sunt obiective de politică externă, atingerea lor nu poate fi realizată prin eforturi izolate, ci prin cooperare cu țările dumneavoastră. Iar cooperarea sinceră, în beneficiu reciproc, presupune deschidere, considerare față de interesele celeilalte părți și respectarea regulilor convenite în prealabil.

Pentru România, aderarea la spațiul Schengen în acest an rămâne un obiectiv major. O astfel de evoluție va consfinți respectarea obligațiilor asumate de Uniunea Europeană și România în tratatul de aderare, ratificat de parlamentele tuturor statelor membre. Într-o uniune de state democratice, așa cum este Uniunea Europeană, regulile stabilite unanim prin reprezentanții săi trebuie respectate.

Vă asigur că suntem la fel de preocupați precum toate celelalte state membre de asigurarea securității frontierelor Schengen. România și-a îndeplinit obligațiile, fapt confirmat și de numeroasele misiuni de evaluare. România implementează un sistem tehnic de ultimă generație de supraveghere a frontierei sale terestre și, din 5 noiembrie 2010, este conectată la Sistemul de Informații Schengen și gestionează în condiții de deplină securitate datele primite. Nu există nici cel mai mic indiciu că, odată intrată în spațiul Schengen, România ar genera riscuri semnificative în privința fluxurilor migratorii ilegale.

Noi cerem și vom continua să cerem un singur lucru: aderarea la spațiul Schengen în baza regulilor instituite de Tratatul Uniunii pentru aderarea la spațiul Schengen. România nu poate fi tratată de o manieră discriminatorie. Orice altă abordare, orice alte condiționări, fie că vorbim de justiție, migrație, corupție, ar crea un precedent periculos și ar avea efecte negative pentru credibilitatea întregii Uniuni Europene, pentru procesul de aprofundare a integrării europene.

Uniunea Europeană este un spațiu al libertății, de care trebuie să se bucure toți cetățenii europeni, în conformitate cu principiile fundamentale aflate la baza procesului de construcție europeană. Diplomația română va continua să acționeze pentru liberalizarea accesului cetățenilor săi pe piața europeană a muncii și contez, și aici, pe cooperarea statelor membre. Tot în sprijinul românilor care aleg să trăiască temporar sau permanent în străinătate vom încerca să introducem votul prin corespondență, pentru a le facilita exprimarea opțiunii politice. Vom suplimenta programele menite a susține și a promova identitatea culturală,

lingvistică și spirituală românească în vederea consolidării atașamentului românilor din afara granițelor față de țara de origine, pentru a-i încuraja să se implice în dezvoltarea ei pe termen lung. În același timp, vom coopera cu partenerii externi pentru tratarea corectă a naționalilor noștri, fără generalizări inoportune, dar cu sancționarea individuală, în baza legii, a actelor infracționale.

Câteva cuvinte și despre minoritatea romă. Având în vedere situația specifică creată, este necesar ca, în completarea eforturilor naționale, acest grup, în special romii nomazi, să beneficieze și de o abordare la nivel european, care să faciliteze schimbul de bune practici, identificarea și implementarea unor proiecte de integrare de succes, utilizarea mai eficientă și absorbția îmbunătățită a fondurilor comunitare pentru proiectele de incluziune socială. În același timp, principiul liberei circulații nu poate fi aplicat restrictiv, pe criterii etnice: romii cu cetățenie europeană, oricare ar fi țara lor de origine, au aceleași drepturi ca orice alți cetățeni europeni; și, desigur, aceleași obligații. Cadrul normativ european în materie trebuie aplicat unitar.

Ne vom concentra atenția și asupra comunităților istorice românești din vecinătate. Am sesizat un paradox. Dacă românii din emigrația nouă sunt individualizați ca români, se întâmplă ca celor din comunitățile istorice să le fie îngreunată asumarea identității etnice românești și a limbii române. În astfel de situații, eforturile noastre se vor îndrepta spre întărirea unității românești de limbă, cultură și religie, prin cooperarea cu țările de cetățenie. Anul acesta sunt așteptate o serie de recensăminte în unele țări vecine, iar interesul nostru vizează asigurarea condițiilor pentru declararea corectă a etnicității. Ca obiective punctuale, subsumate acestei viziuni generale, voi aminti respectarea dreptului de a învăța în limba maternă, acordarea de burse de studiu etnicilor români sau recunoașterea României ca stat înrudit al persoanelor care vorbesc dialecte ale limbii române. Respectarea drepturilor membrilor comunităților etnice românești în conformitate cu dreptul european în materie va constitui un punct prioritar pe agenda relațiilor noastre cu țările de cetățenie. Mai presus de toate, însă, România consideră aceste comunități drept fundamentul strângerii relațiilor cu țările de cetățenie și al susținerii eforturilor lor de integrare europeană și euroatlantică.

Doamnelor și domnilor,

Participarea la procesul de consolidare a Uniunii Europene ocupă un loc central în acțiunea noastră diplomatică. În relația cu Uniunea urmărim atât susținerea intereselor naționale, cât și apărarea ideilor și valorilor europene.

Pentru România, 2010 a fost un an de consolidare: a procesului de integrare europeană prin finalizarea pregătirilor pentru aderarea la spațiul Schengen, pregătiri care încă vor continua până în luna martie, a prezenței noastre în cadrul Uniunii prin avansarea de inițiative proprii în arena europeană și a profilului nostru de contributor important la misiunile civile ale Uniunii Europene.

Integrarea noastră europeană este un proces dinamic și etapizat. Mai întâi a fost aderarea

propriu-zisă, urmată de obiectivul atingerii nivelului de integrare a vechilor state membre și, în paralel, participarea la avansarea construcției europene. Am progresat în îndeplinirea condiționalităților Mecanismului de Cooperare și Verificare în Justiție, ne-am îndeplinit obligațiile necesare aderării la spațiul Schengen și, așa cum am spus, continuăm să ni le îndeplinim, în urma unor eforturi și a unor investiții majore și am obținut progrese în liberalizarea pieței europene a muncii pentru cetățenii români. În același timp, am participat la eforturile de clarificare a implicațiilor intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, parte a unui proces mai amplu de reșezare a modului de funcționare a Uniunii Europene.

Prin consolidarea prezenței noastre în cadrul Uniunii Europene urmărim atât promovarea și susținerea unor inițiative menite a ridica profilul și a exploata atuurile Uniunii, cât și ocuparea unor poziții relevante în structurile europene. Un exemplu este lansarea Strategiei pentru Regiunea Dunării, inițiativă româno-austriacă care are la bază viziunea românească a unui canal fluvial care să lege Constanța de Rotterdam, Marea Neagră de Marea Nordului și, pe termen lung, dezvoltarea Constanței într-un hub european. Implementarea Strategiei va transforma Dunărea într-o adevărată magistrală fluvială modernă - cu beneficii imense pentru economia și turismul regiunii - dar și în principala cale de acces către regiunea Mării Negre.

Doamnelor și domnilor,

2011 va fi un an al provocărilor majore pentru Uniune, dintre care aș enumera cu precădere: generarea unei creșteri economice interne echilibrate și durabile, asigurarea stabilității zonei euro și a Uniunii în general prin depășirea crizei datoriilor suverane, reducerea diferenței de productivitate a muncii între Uniune și statele emergente și tratarea cu seriozitate a efectelor îmbătrânirii populației europene.

2011 va fi, de asemenea, anul central-european al Uniunii Europene, având în vedere succesiunea președințiilor ungare și poloneze. Ambele state se pot baza pe sprijinul României în îndeplinirea obiectivelor propuse. Gestionarea crizei economice și financiare, implementarea Strategiei Dunării, continuarea procesului de extindere a Uniunii Europene, reformarea politicii agricole comune și a politicii de coeziune, actualizarea politicii europene de vecinătate prin abordarea coerentă și integrată a cooperării regionale, impulsivitatea și eficientizarea Parteneriatului Estic reprezintă tot atâtea obiective comune ale României, Ungariei și Poloniei.

Ne vom continua eforturile pentru consolidarea prezenței noastre în instituțiile europene, pentru a participa activ și nemijlocit la procesul decizional al Uniunii. În acest scop vom insista pe aplicarea prevederilor Tratatului de la Lisabona referitoare la includerea în Serviciul European de Acțiune Externă a diplomaților din serviciile naționale. Legitimitatea acestui Serviciu, capacitatea sa de a identifica obiectivele majore consensuale ale politicii externe europene și de a adopta decizii favorabile tuturor statelor membre depind de asigurarea unui echilibru între toți membrii.

Un alt obiectiv major al României vizează securitatea energetică, la îndeplinirea căruia vom

continua să urmărim diversificarea surselor și rutelor de aprovizionare. În ultima perioadă s-au înregistrat progrese importante atât în ceea ce privește coridorul sudic de gaze (din care face parte proiectul Nabucco), cât și prin semnarea acordului privind înființarea Interconectorului Azerbaidjan-Georgia-România, cu participarea Ungariei.

Excelențele Voastre,

Anul 2010 a fost caracterizat de dinamizarea, extinderea și aprofundarea legăturilor noastre cu Republica Moldova. Ne-am îndeplinit angajamentul de implementare a Acordului privind micul trafic la frontieră. Am semnat Tratatul privind regimul frontierei de stat. Am inaugurat consulatul general de la Cahul și Bălți, iar Republica Moldova și-a deschis un consulat general la Iași. Am sprijinit energic demersurile autorităților de la Chișinău pentru o perspectivă europeană, iar această încredere a fost confirmată de rezultatele foarte bune pe care le-au obținut pe linia integrării europene, progrese care au stat la baza victoriei obținute în alegerile din toamna anului trecut și a deciziei de menținere a alianței proeuropene.

Ne vom continua politica de solidaritate și sprijin și în 2011. Vom insista, ca și până acum, pe includerea Republicii Moldova în grupul țărilor balcanice în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană. Dimensiunile sale reduse, poziția geografică și angajamentul actualei conduceri de la Chișinău sunt argumente solide în acest sens. Republica Moldova, prin tradiție și identitate, își are locul în familia europeană, iar oferirea unei perspective clare de integrare îi va consolida eforturile de democratizare și va contribui la stabilizarea sa durabilă politică și economică, devenind un partener credibil al Uniunii Europene.

Pentru țările din Balcanii de Vest mesajul nostru rămâne același: continuarea reformelor și vor avea în România un avocat statornic al integrării în Uniunea Europeană și în structurile euroatlantice. Respectarea drepturilor omului, ale persoanelor aparținând minorităților naționale, reprezintă criterii importante în acest sens. Progresele înregistrate în anul 2010, cum ar fi obținerea statutului de stat candidat de către Muntenegru, sunt semnale încurajatoare. În același spirit, ne vom continua acțiunile pentru consolidarea relațiilor cu Turcia.

Vom continua să cooperăm cu Ucraina în baza principiului bunei vecinătăți, cu sprijinirea eforturilor sale în drumul către Europa. Edificarea unui stat ucrainean democratic, prosper, care respectă principiile statului de drept, este un interes vital al României.

În ce privește Federația Rusă, ne vom orienta eforturile spre o cooperare pragmatică, cu accent pe investiții economice și schimburi comerciale. Relația politică trebuie să se bazeze pe respectul reciproc și pe luarea în considerare a intereselor ambelor țări.

România va deține președinția Organizației Cooperării Economice la Marea Neagră în prima jumătate a anului 2011. Vom pune accent pe eficiența și relevanța organizației, pe capacitatea de implementare a proiectelor concrete, pe cooperarea economică și pe valorificarea statutului de observator al Uniunii Europene. 2011 trebuie să fie anul revitalizării Sinergiei Mării Negre prin implicarea Serviciului European de Acțiune Externă în problematica regiunii, inclusiv în implementarea proiectelor Sinergiei.

Acordăm o importanță deosebită dezvoltării societății civile în statele zonei Mării Negre și reamintim angajamentul României în acest domeniu, prin organizarea anuală a Forumului ONG-urilor la Marea Neagră.

Doamnelor și domnilor șefi de misiune,

Statele Unite ale Americii rămân partenerul nostru strategic și principalul aliat în domeniul securității. În prezent, cooperarea pe această linie are ca prim vector proiectul scutului antirachetă, a cărui oportunitate a fost confirmată inclusiv la recentul summit NATO de la Lisabona. Dorința noastră este de a finaliza în acest an negocierile bilaterale. Cooperarea politică strânsă și o relație economică solidă, concretizată în schimburi economice intense și un volum sporit al investițiilor americane în România, sunt alte obiective prioritare în relația noastră cu Statele Unite ale Americii. De asemenea, vom acționa pentru întărirea cooperării UE-SUA, în cadrul căreia un rol important este jucat de Consiliul Economic Transatlantic. Noul concept strategic adoptat de Alianța Nord-Atlantică la summit-ul din noiembrie 2010 a confirmat corectitudinea viziunii noastre asupra securității, orientând Alianța spre contracararea noilor tipuri de amenințări: rachetele balistice, insecuritatea energetică, atacurile informaționale. În 2011 ne vom aduce contribuția la implementarea deciziilor adoptate la Lisabona, inclusiv la consolidarea internă a NATO în baza reformei promovate de actualul secretar general. Vom continua să participăm semnificativ la operațiunile aliate și la consolidarea acțiunii politice a NATO prin intermediul parteneriatelor, în primul rând cel cu Uniunea Europeană și Consiliul Parteneriatului Euro-Atlantic. Și Federația Rusă poate fi un partener important în asigurarea securității regionale.

Summit-ul de la Lisabona a consemnat intrarea operațiunii NATO/ISAF într-o nouă fază - procesul de tranziție - care presupune transferul responsabilităților în domeniul securității către forțele afgane. România va continua să-și îndeplinească angajamentele asumate, concentrându-și atenția atât asupra valorificării experienței dobândite în dezvoltarea capacităților civile și în reconstrucția post-conflict, cât și în instruirea forțelor afgane de securitate locale.

România va rămâne un contributor important la misiunile din cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună a Uniunii Europene. Această politică nu poate avea succes fără o consolidare a acțiunii externe a Uniunii Europene, în special prin implicarea în soluționarea problemelor din vecinătate.

Vom colabora îndeaproape cu președinția lituaniană a OSCE pentru a debloca situația creată la summit-ul de la Astana. Soluția stă în constructivitate, identificarea și promovarea intereselor comune și în respectarea valorilor și principiilor de bază ale OSCE. Soluționarea conflictului din Transnistria constituie o prioritate politică pentru România, sens în care susținem reactivarea fără precondiții a negocierilor oficiale în formatul consacrat 5+2, cu obiectivul adoptării unei soluții durabile, cu respectarea integrității teritoriale a Republicii Moldova și a normelor și angajamentelor internaționale.

Excelențele Voastre,

În timp ce spațiul euroatlantic încă se confruntă cu cea mai dură criză economică din ultimele decade, suntem martorii unui avânt economic fără precedent pe alte continente, în special în regiunea Asia-Pacific. China, Japonia sau India au uimit lumea prin performanțele lor economice și tehnologice, iar România nu poate rămâne indiferentă la aceste evoluții. Pilonii acțiunii României în Asia vor rămâne relațiile partenoriale cu China, Japonia și India și parteneriatul strategic cu Republica Coreea, cu obiectivul consolidării relațiilor politice și amplificării cooperării economice. De asemenea, vom continua să participăm activ la dialogul instituțional UE-ASEAN și să contribuim la adoptarea pozițiilor europene asupra unor dosare importante ale continentului, cum a fost cel legat de situația din Myanmar, programul nuclear nord-coreean sau dosarul iranian, în care susținem fără rezerve aplicarea rezoluțiilor în materie ale Consiliului de Securitate.

O evoluție îmbucurătoare în 2010 a fost continuarea diversificării și dezvoltării relațiilor noastre cu statele din Orientul Mijlociu, atât cu Israelul, partenerul nostru apropiat, cât și cu statele arabe parteneri ai noștri tradiționali. Vom urma aceeași linie și în 2011, concentrându-ne pe cooperarea economică, energetică și comercială. Suntem interesați atât de accesarea resurselor naturale din această regiune, cât și de promovarea și implementarea unor proiecte economice majore. O oportunitate în acest sens va fi forumul economic România-Statele Golfului, programat pentru luna martie. Suntem preocupați, în cel mai înalt grad, de securitatea acestei regiuni, datorită atât implicațiilor la nivel global, cât și a prezenței relativ numeroase a cetățenilor români. Din acest motiv, vom continua să sprijinim eforturile de rezolvare a dosarelor sensibile ale zonei, în special procesul de pace din Orientul Mijlociu. Vom dezvolta în continuare relații reciproc avantajoase și cu țările africane și cu cele din America Latină.

Excelențele Voastre,

Lumea este afectată de o serie de probleme grave, cu implicații asupra comunității internaționale în ansamblul său, pentru a căror soluționare este nevoie de efortul conjugat al tuturor statelor. Schimbările climatice, migrația, reconstrucția post-conflict, încălcarea drepturilor omului, sărăcia sau catastrofele umanitare necesită acțiunea solidară a întregii comunități internaționale, iar cadrul cel mai potrivit în acest sens este Organizația Națiunilor Unite. În 2011, România va candida pentru un loc în cadrul Consiliului Drepturilor Omului. Va continua să susțină reforma Consiliului de Securitate, în sensul creșterii reprezentativității, transparenței și eficienței sale, inclusiv prin alocarea unui loc adițional de membru nepermanent grupului est-european.

Doamnelor și domnilor șefi de misiuni,

Închei printr-un recurs la drept. Buna funcționare a comunității internaționale se bazează pe un set de reguli și regulamente internaționale care ordonează relațiile dintre state. România nu a pregetat niciodată să recurgă la drept pentru clarificarea unei situații în care a fost implicată.

Suntem profund ataşați de dreptul internațional și ne întemeiem toate acțiunile de politică externă pe principiile sale fundamentale, fie că vorbim de cooperarea internațională sau de îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor asumate. Progresul, colaborarea reciproc avantajoasă nu pot avea loc în afara cadrului instituit de dreptul internațional. În spatele oricărei crize, la originea oricăror tensiuni interstatale stă un act de încălcare a normelor dreptului internațional. Profit de această ocazie pentru a face un apel în sprijinul respectării obligațiilor asumate prin diversele instrumente juridice - tratate, acorduri, statute etc.- și, în general, a normelor dreptului internațional.

La final, permiteți-mi să vă adresez cele mai bune urări pentru Noul An, dumneavoastră și familiilor dumneavoastră, împliniri în plan personal, sănătate și fericire. Vă doresc mult succes în activitatea pe care o desfășurați, în beneficiul atât al țărilor pe care cu cinste le reprezentați, cât și al României.

Vă mulțumesc! □

Departamentul comunicării publice

20 Ianuarie 2011